

Samrådsredogörelse till samrådsförslag för tillägg till Strömsunds kommuns översiktsplan - vindkraft

Miljö- och byggavdelningen

2019-05-17

Förslaget till tillägg till översiktsplan för Strömsunds kommun, avseende vindkraft, gick ut till samråd den 18 april 2019, efter ett Kommunstyrelsebeslut den 16 april 2019. Då samrådstiden var slut den 15 maj 2019 hade 12 samrådsyttranden kommit in. Samrådsredogörelsen redovisar de framkomna synpunkterna och de förslag som dessa gett anledning till.

Samrådsredogörelse till samrådsförslag för Tillägg till Strömsunds kommuns översiktsplan avseende vindkraft 2019-05-17

Inledning

Strömsunds kommun har beslutat att revidera de nu gällande fördjupade översiktsplanerna för vindkraft från 2005 och 2009, genom ett tillägg till den kommunövergripande översiktsplanen från 2014. Syftet med revideringen har varit att sammanföra planerna, förändra planerna efter den teknikutveckling som skett inom området och förbereda planen för att sammanföras med den kommunövertäckande översiktsplanen vid nästa revidering. Arbetet har föregåtts av en medborgarenkät, i enlighet med ställningstagande i den kommunövergripande översiktsplanen. Konsekvensbeskrivning, enligt miljöbalkens 6 kapitel, är utförd på samma sätt och med samma matris som för den kommunövergripande översiktsplanen. Det upprättade Tillägget har resulterat i ett samrådsförslag, vilket tillsammans med en Konsekvensbeskrivning, gick ut på samråd den 18 april 2019, efter ett Kommunstyrelsebeslut (§88, 2019-04-16). Samrådsförslaget har skickats för yttrande till kommunens medlemmar och enskilda via kommunens hemsida. Andra myndigheter, grannkommuner, bransch- och intresseorganisationer, lokala föreningar och grupper har även fått en separat inbjudan till samrådet. Samrådstiden gick ut den 15 maj 2019.

12 samrådsyttranden har kommit in under samrådstiden (tre yttranden har inkommit för sent, men kommunen har ändå valt att infoga dem i samrådsredogörelsen).

I samrådsredogörelsen har de inkomna synpunkterna listats. Kommunen har därefter bemött förslagen och tagit ställning till hur de ska tillgodoses i det nya tillägget till översiktsplan. För synpunkter som inte har kunnat beaktas har skälen för detta angivits i samrådsredogörelsen.

Inkomna samrådsyttranden:

1. 2019-04-24 Blåsjöns framtid
2. 2019-05-02 Räddningstjänsten i Jämtlands län
3. 2019-05-02 Sörvikens byalag
4. 2019-05-08 Östersunds kommun
5. 2019-05-15 Vattudalens Naturskyddsförening
6. 2019-05-15 Vilhelmina kommun
7. 2019-05-15 Länsstyrelsen i Jämtlands län
8. 2019-05-15 Miljö- och byggavdelningen, Strömsunds kommun
9. 2019-05-15 Ragunda kommun
10. 2019-05-16 Kultur- och fritidsavdelningen, Strömsunds kommun
11. 2019-05-16 Raedtievaerie sameby
12. 2019-05-16 Dorotea kommun

Sörvikens byalag (3) har synpunkter på området runt Bodhögarnas vindpark. Byalaget för fram att de boende har problem med ljudnivån från de redan driftsatta parkerna. Man störs av ett lågfrekvent ljud, vars utbredning och styrka är väderberoende. En driftsättning av parken Bodhögarna menar man skulle vara förödande för boende i Sörviken.

Bodhögarna är i dagsläget en redan tillståndsgiven park, utpekad i de tidigare fördjupade översiktsplanerna. Byggnationer har inte genomförts, då tillståndet inte avser "moderna" verk. Störningar av lågfrekvent ljud för de boende och att fastställda ljudnivåer följs är en fråga för tillsynsmyndigheten (Länsstyrelsen). Kommunen förstår de boendes frustration över mängden verk i närområdet. Synpunkten föranleder att kommunen tar bort det utpekade, ännu ej tillståndsgivna området, söder om Görvikssjön, för att på så vis minska antalet potentiella verk i området. Synpunkten delvis tillgodosedd.

Sörvikens byalag (3) påtalar att det förekommit föroreningar från parkerna ner mot Västvattnet.

Föroreningar som uppkommit från vindparkerna ska anmälas till tillsynsmyndigheten (i detta fall Länsstyrelsen) så att detta kan utredas och stoppas. Synpunkten föranleder ingen ändring i planen.

Byalaget (3) påtalar att den lokala nyttan, vad avser befolkning och arbetstillfällen är liten.

En översiktsplan reglerar kommunens användning av mark och vatten. Var arbetskraften kommer ifrån regleras inte i en översiktsplan. Synpunkten föranleder ingen ändring i planen.

Man (3) påtalar även att Danmark avser halvera antalet landbaserade vindkraftverk och att norska Statkraft tappat tron på vindkraft i Norge, samt att Sveriges statsminister i regeringsförklaringen deklarerat att svensk natur ska bevaras till barn och barnbarn.

Andra länders ställningstaganden vad avser landbaserad vindkraft ser inte kommunen ha någon betydelse för den aktuella planen. Att bevara naturen kan också möjliggöras genom alternativa energikällor, som minskar klimatpåverkan. Synpunkten föranleder ingen ändring i planen.

Vattudalens naturskyddsförening (5) påtalar att inga nya områden för vindkraft skall öppnas i kommunen.

I planen har kommunen minskat antalet utpekade områden (tagit bort området i Tåsjö). Dessutom har synpunkterna under samrådet medfört att ytterligare ett

område (söder om Görvikssjön) tas bort som utpekade område. Synpunkten tillgodosedd.

Föreningen (5) önskar att en större del av omsättningen ska återföras till kommunen.

Detta är inget som kommunen kan påverka i en översiktsplan. Synpunkten föranleder ingen ändring i planen.

Föreningen (5) är positiv till effektivisering, t ex genom höjning, av vindkraftverken. Under förutsättning att lokalbefolkning, samebyar och övriga berörda accepterar detta.

Att kunna tillgodose samtliga intressenter i en prövning är oftast inte möjligt. Kommunen avser beakta att gällande lagstiftning och andra regelverk följs. Synpunkten föranleder ingen ändring i planen.

Föreningen (5) tycker att det varit svårt att förstå remissunderlagets tabeller.

Synpunkten föranleder ingen ändring i planen.

Länsstyrelsen (7) skriver i sin sammanfattning att planen i sin nuvarande utformning inte uppfyller den vägledande funktion som en översiktsplan syftar till.

Kommunens inbjudan till samråd är ett sätt att få synpunkter för att göra de förändringar som krävs för att planen ska uppfylla uppställda krav. Synpunkten tillgodosedd.

Länsstyrelsen (7) menar vidare i sin sammanfattning att miljökonsekvensbeskrivningen som tagits fram innehåller områdesbeskrivningar och avvägningar som behöver tydliggöras och lyftas in i själva planen.

Vissa förändringar i planen, enligt punkterna nedan, kommer att förändras till granskningsförslaget. Generellt anser inte kommunen att miljökonsekvensbeskrivningens områdesbeskrivningar och avvägningar ska lyftas in i planen. Synpunkten delvis tillgodosedd.

I Länsstyrelsens (7) allmänna synpunkter påtalar man att lämpliga lokaliseringar ska identifieras genom en demokratisk process.

I Strömsunds kommuns två tidigare fördjupade översiktsplaner för vindkraft har man tagit fram områdena via en demokratisk process. Vid nuvarande revidering har kommunen valt att inte peka ut några nya områden, bland annat på grund av det svårtolkade resultatet från den genomförda enkätundersökningen. Enkäten genomfördes enligt ett ställningstagande i den kommunövergripande planen. Kommunen anser därför, i motsats till

Länsstyrelsen, att de nu aktuella områdena tagits fram via en demokratisk process. Synpunkten föranleder ingen ändring i planen.

Länsstyrelsen (7) vill att kommunen redovisar tre olika typer av områden för vindkraft i planen; lämpliga för större vindkraftparker, olämpliga för vindkraft och områden där enstaka verk eller mindre grupper kan prövas.

Kommunen har medvetet valt att endast peka ut aktuella områden för storskalig vindkraft i planen. Synpunkten föranleder ingen ändring av planen.

Länsstyrelsen (7) tycker att planförslaget saknar ett resonemang kring nationella mål, planer och program som är relevanta för kommunens hållbara utveckling. Dock menar man också att inverkan på de nationella miljö kvalitetsmålen i förhållande till planens ställningstaganden beskrivs i miljökonsekvensbeskrivningen.

Planförslaget utgör ett tillägg till den kommunövergripande planen från 2014. I nämnda plan finns de efterfrågade synpunkterna beskrivna under kapitlet "strategiska frågor". I konsekvensbeskrivningen sista stycke görs en jämförelse mot klimat- och energimål. Synpunkten föranleder ingen ändring i planen.

Vidare vill Länsstyrelsen (7) att kommunen redovisar om det finns utpekade LIS områden inom utpekade områden för vindkraft och hur dessa kan komma att påverkas.

Kommunen har vid framtagandet av samrådsförslaget tittat på detta, men eftersom de aktuella vindkraftsområdena befinner sig i höjdlägen och LIS områdena i lägre områden finns inga "krockar" mellan dessa områden, varvid kommunen har valt att inte utreda frågan vidare. Synpunkten föranleder ingen ändring i planen.

Länsstyrelsen (7) instämmer generellt med kommunens ställningstaganden, men vill att det görs vissa kompletteringar/förtydliganden för att dessa ska få en vägledande funktion;

Ställningstagande 1: Man anser att planen inte har nog tydliga riktlinjer för att undvika negativ påverkan från närliggande vindkraftverk, t ex för fågellivet. Dessutom anser länsstyrelsen att begreppet motstående riksintressen inte är tydligt och menar att det kan finnas icke motstående riksintressen där vindkraft inte bör byggas. Länsstyrelsen saknar ställningstaganden vad gäller påverkan från skuggor, på rovfåglar med mera.

Kommunen menar att en prövning av verk i icke utpekade områden måste ske för varje enskilt fall. Att i en plan bestämma vad som påverkas och inte påverkas, samt hur man ska förhålla sig till det vid en eventuell prövning ser kommunen som omöjligt, då nya rön, lagstiftningar och förutsättningar ständigt tillkommer. Raedtievaerie sameby (11) har i sitt yttrande önskat att

kommunen ska skriva in att "där påverkan på rennäringsen är uppenbar ska ingen vindkraft byggas", vilket kommunen avser tillgodose. I övrigt avser kommunen att vid en prövning följa lagstiftning och de senaste vedertagna rön som berör ärendet. Vad avser icke motstående riksintresse där inte vindkraft ska byggas har kommunen en avvikande uppfattning än Länsstyrelsen. Om riksintressena är oförenliga är de motstående. Riksintressen är oförenliga om bägge inte kan nyttjas fullt ut. Ställningstagande för skuggor och rovfåglar med mera har kommunen medvetet valt att inte skriva in i planen. Kommunen avser följa "vedertagna" riktlinjer, vilka dessutom kan ändras över tid. Detta är frågor vid en eventuell prövning. Synpunkterna föranleder ingen ändring i planen.

Ställningstagande 2: Länsstyrelsen menar att högre verk kan, förutom det kommunen angett, ge kumulativa effekter för visuell påverkan och fågelliv.

Fåglar och fladdermöss finns beskrivna i konsekvensbeskrivningen (sid 4). Kommunen avser skriva in ytterligare faktorer, som kan ge kumulativa effekter, i planen. Synpunkten tillgodosedd.

Ställningstagande 3: Länsstyrelsen ställer sig positiv till att kommunen ska verka för införande av händelsestyrd hindersbelysning.

Synpunkten föranleder ingen ändring i planen.

Ställningstagande 4: Länsstyrelsen har inga synpunkter vad gäller lokal nytta.

Synpunkten föranleder ingen ändring i planen.

Länsstyrelsen (7) påtalar att kommunen använt ordet konsekvensbedömning i stället för miljökonsekvensbeskrivning.

Kommunen ändrar "konsekvensbedömning" till "miljökonsekvensbeskrivning enligt 6 kap Miljöbalken". Synpunkten tillgodosedd.

Länsstyrelsen (7) har uppmärksammat att det i miljökonsekvensbeskrivningen förekommer två andra alternativ utöver nollalternativet.

Kommunen ändrar i miljökonsekvensbeskrivningen så endast ett nollalternativ finns. Synpunkten tillgodosedd.

I en tabell i miljökonsekvensbeskrivningen konstaterar Länsstyrelsen (7) att Riksintressen saknas i första kolumnen.

Kommunen för in Riksintressen i tabellen. Synpunkten tillgodosedd.

Länsstyrelsen (7) menar att miljökonsekvensbeskrivningen innehåller beskrivningar av de utpekade områdena, samt i vissa fall avvägningar och ställningstaganden i förhållande till allmänna intressen. Länsstyrelsen vill att detta utvecklas och flyttas till planförslaget.

Kommunen har för avsikt att planen ska vara i samma form som den kommunövergripande översiktsplanen, för att vid dess revidering kunna föra in tillägget i planen. De nämnda typerna av beskrivningar, avvägningar och ställningstaganden finns inte upptagna i den kommunövergripande planen för andra verksamheter. Kommunen avser göra en beskrivning av områdena i en bilaga, på liknande sätt som LIS områdena hanteras i den kommunövergripande översiktsplanen Synpunkten tillgodosedd.

Länsstyrelsen (7) upplever otydlighet i planförslaget vad gäller de utpekade områdena söder om Görvikssjön och Bleka ej utpekade på kartan.

Kommunen tar bort området söder om Görvikssjön (på grund av andra synpunkter) från planförslaget området Bleka finns redan utpekade på kartan. Synpunkten tillgodosedd.

Länsstyrelsen (7) saknar områdesbeskrivningar med berörda riksintressen i planen. Man saknar även ställningstagande för varför Frostberget inte pekats ut, trots att det är riksintresse för vindbruk.

Kommunen har för avsikt att planen ska vara i samma form som den kommunövergripande översiktsplanen, för att vid dess revidering kunna föra in tillägget i planen. De nämnda typerna av beskrivningar, avvägningar och ställningstaganden finns inte upptagna i den kommunövergripande planen för andra verksamheter. Kommunen avser göra en beskrivning av områdena i en bilaga, på liknande sätt som LIS områdena hanteras i den kommunövergripande översiktsplanen Synpunkten tillgodosedd.

Länsstyrelsen (7) menar att andra statliga myndigheter inte hunnit yttra sig över planförslaget.

Samrådstiden har varit fyra veckor. Förhoppningsvis kommer kommunen att kunna tillgodose eventuella synpunkter från andra statliga myndigheter under granskningsförfarandet. Synpunkten föranleder inga ändringar i planen.

Länsstyrelsen (7) delar inte kommunens uppfattning, att inga uppsatta miljökvalitetsnormer berör planförslaget.

Kommunen ser inga andra sätt att förhålla sig till miljökvalitetsnormerna än att de ska följas. Kommunen har ingen möjlighet att skriva att miljökvalitetsnormerna inte gäller för vissa verksamheter. Att till exempel miljökvalitetsnormerna för vatten skulle kunna påverkas vid ett vägbygge till en vindpark måste bedömas vid vägbygget och inte i en plan som tydliggör kommunens ställningstaganden vad avser vindkraft. Synpunkten föranleder inga ändringar i planen.

Länsstyrelsen (7) saknar resonemang och ställningstaganden avseende mellankommunala frågor i planen.

Mellankommunala frågor behandlas i ett kapitel i den kommunövergripande översiktsplanen. Fyra grannkommuner har i sina yttranden inte haft några synpunkter vad gäller ytterligare resonemang om samordning. Synpunkten föranleder ingen ändring i planen.

Länsstyrelsen (7) önskar en enhetlig hantering vad gäller hänsyn till naturvärden i miljökonsekvensbeskrivningen.

Kommunen ändrar i beskrivningen till en enhetligare beskrivning av hur naturvärden ska hanteras. Synpunkten tillgodosedd.

Länsstyrelsen (7) påtalar att det kommer att krävas att arkeologiska undersökningar utförs vid etableringar.

Kommunen har inga synpunkter på detta, självklart måste kulturmiljölagen följas. Synpunkten föranleder ingen ändring i planen.

I övrigt önskar Länsstyrelsen (7) att planen sätts in i ett större sammanhang, beskriver hur en prövning går till, samt vilka frågor som ska hanteras och vilka utmaningar och lagstiftningar som gäller och kan bli aktuella.

Kommunen ser att syftet med översiktsplanen är att tydliggöra kommunens användande av mark- och vattenområden, samt hur den fysiska miljön ska utvecklas och bevaras, enligt plan- och bygglagen (2010:900). Utifrån detta tycker kommunen inte att det är lämpligt att beskriva lagstiftning, tillståndsprocesser med mera i översiktsplanen. Dessa kan även förändras, vilket snabbt gör att planens innehåll kan vara vilseledande. Synpunkten föranleder ingen ändring i planen.

Länsstyrelsen (7) önskar även en tydlighet i dokumentet, med sidnumrering, figurbeteckningar, samt namngivning av områdena i kartmaterialet.

Kommunen tydliggör planen i enlighet med Länsstyrelsens förslag. Synpunkterna tillgodosedda.

Miljö- och byggavdelningen (8) menar att resultatet av enkäten inte är speciellt användbart på grund av den låga svarsfrekvensen.

Kommunen håller med om att svarsfrekvensen på enkäten var låg och att det därmed är svårt att använda den för några reella slutsatser. Utifrån detta har kommunen inte heller pekat ut några nya områden för storskalig vindkraft i planen. Synpunkten föranleder ingen ändring i planen.

Miljö- och byggavdelningen (8) tycker också att det i miljökonsekvensbeskrivningen bör framgå hur en höjning av verken påverkar omgivningen, t ex avseende fågelkollisioner, landskapsbild, iskast och buller.

Kommunen har inte vetskap om några utförda undersökningar av hur högre verk påverkar omgivningarna. På sid 4 i konsekvensbeskrivningen finns det en del skrivet om högre verk och inverkan på fåglar och fladdermöss. Förhoppningsvis kommer undersökningar i takt med att verk med dessa höjder byggs. Kunskapen från undersökningarna kan då användas i tillståndsprocessen. Synpunkten föranleder ingen ändring i planen.

Ragunda kommun (9) anser att förslaget till ändringar är väl genomtänkt, samt att det inte ändrar något i de kommungemensamma områden som finns beslutade (Ögonfågnaenden och Bodhögarna). Man önskar dock att samverkan mellan kommunerna ska ske tidigt i tillståndsprocessen.

Mellankommunal samverkan finns beskrivet i den kommunövergripande översiktsplanen. Strömsunds kommun är helt överens med Ragunda om att tidig samverkan är att föredra. Synpunkten föranleder ingen ändring i planen.

Raedtievaerie sameby (11) påtalar att de flesta av de utpekade områdena för storskalig vindkraft ligger inom samebyns vinterbetesmarker. Dock inte riksintresse för rennäring. Samebyn vill värna områdena för vinterbete, speciellt med hänsyn till befarade förändringar beroende på framtida klimatförändringar.

Kommunen är medveten om klimatförändringshotet för rennäringen. De i det aktuella området utpekade områdena är redan byggda/tillståndsgivna, förutom området söder om Görvikssjön. För att minska antalet områden och den totala arealen för vindkraft väljer kommunen att ta bort området söder om Görvikssjön från planen. Synpunkten delvis tillgodosedd.

Samebyn (11) vill vidare att det skrivs in i planen att där påverkan på rennäringen är uppenbar ska ingen vindkraft byggas.

Kommunen skriver in i planen att "där påverkan på rennäringen är omfattande ska ingen vindkraft byggas". Synpunkten tillgodosedd.

Samebyn (11) påtalar att texten angående rennäring i den fördjupade översiktsplanen från 2009 inte är aktuell.

Revideringen av planerna beror bland annat på att text i de gamla planerna blivit inaktuell. Den text som avser rennäring finns nu beskriven i den kommunövergripande översiktsplanen från 2014. Synpunkten tillgodosedd.

Raedtievaerie sameby (11) har noterat att riksintresseanspråken för rennäring har uppdaterats av Sametinget.

Revideringen av planerna beror bland annat på att text i de gamla planerna blivit inaktuell. Aktuella kartor för riksintressen finns i den kommunövergripande översiktsplanen från 2014. Kartorna kommer att uppdateras vid planens revidering under innevarande mandatperiod. Synpunkten tillgodosedd.

Samebyn (11) påtalar vidare att det finns ny kunskap och forskning om vindkraftens påverkan på rennäringen. Bland annat en studie utförd av Vindval; "Hur påverkar vindkraft i driftfas renarnas val av betesområde – konsekvenser för renen och den samiska renskötelsen".

Kommunen lägger i texten in hänvisning till nämnd studie i texten. Synpunkten tillgodosedd.

Blåsjöns framtid (1), Räddningstjänsten i Jämtlands län (2), Östersunds kommun (4), Vilhelmina kommun (6), Kultur- och fritidsavdelningen (10) och Dorotea kommun (12) har inga synpunkter eller inget att erinra på förslaget.